

Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

13.6.2022

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi yrittäjän eläkelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Kuvittajat ry ei voi olla lausumatta asiassa, vaikka lausuntopyyntöä ei olekaan saatu. Asia on erittäin tärkeä ja sen valmistelu ilman asianmukaista lausuntokierrosta ei ole hyväksyttävää. Tuemme Suomen Yrittäjien ja Suomen Journalistiliiton lausuntoja aiheesta ja lisäksi haluamme tuoda esiin Kuvittajat ry:n näkökulman.

Kuvittajat ry edustaa lähes kuuttasataa aktiivista ammattikuvittajaa. Kuvittajat ovat pääosin yhden hengen ja tietokoneen yrityksiä, joiden yritystoiminta tuottaa lisäarvoa monille muille toimialoille. Suurimpia asiakasaloja ovat kustannus- ja media-alat, kulttuurialat, mainos- ja markkinointialat, paperi-, tekstiili- ja muotiteollisuus sekä julkinen sektori, mutta asiakaspotentiaalia löytyy lähes kaikilta toimialoilta visualisoituvassa maailmassa. Ala on kasvuhakuinen ja erittäin kansainvälinen verrattuna muuhun pk-yrityskenttään.

Kuvittajat ovat yksinyrittäjätrendin edelläkävijöitä, joten nykyisen siiloutuneen sosiaaliturvamallin ja YEL-järjestelmän haasteet ovat alalla valitettavan tuttuja. Sivutoiminen yrittäjyys on alalla yleinen ammattitoiminnan muoto ja noin puolet jäsenistöstä on YEL-velvollisia. Työelämässä olevasta jäsenistöstä kaksi kolmasosaa työskentelee toiminimellä, kymmenes osakeyhtiömuodossa ja loput osuuskunnissa tai satunnaisissa määräaikaisissa ja/tai osa-aikaisissa työsuhteissa – vakituisia työsuhteita alalla ei juuri ole.

Mediaanipalkka ei toimi vertailukohtana

Esitysluonnoksessa ehdotettu muutos, että työtuloa vahvistettaessa käytettävä palkka tai korvaus määräytyisi yksityisen sektorin kyseisen toimialan kokoaikaista työtä tekevien mediaanipalkan perusteella, on kohtuuton ja toimimaton. Ensinnäkin yhdyimme Suomen Journalistiliiton näkemykseen siitä, että esityksessä ei ole huomioitu lainkaan aloja, joissa

yrittäjien ansiot ovat huomattavasti pienemmät kuin vastaavaa työtä tekevien työsuhteisten ansiot. Toiseksi pidämme tärkeänä lisäyksenä Suomen Yrittäjien lausunnon huomiota siitä, ettei kokoaikatyötä tekevän mediaanipalkkaa voida pitää oikeana YEL-työtulon tasona, mikäli yrittäjän työpanos ei ole kokoaikainen.

Kolmantena ja tärkeimpänä asiana on huomioitava, että kaikilla aloilla mediaanipalkkoja ei vertailukohdaksi ole olemassa. Kuvitusalan rakenne on juuri tällainen – kuvitusalan palkkatyötä ei juuri ole, joten ei ole myöskään palkkatilastoja. Lähialojen, kuten graafisen suunnittelun tai vaikka animaatioalan, palkkatyö tuottaa huomattavasti korkeammat tulot kuin kuvitusalan yrittäjyys. Journalistiliitto viittasi launnessaan samanrakenteiseen kääntäjien ammatinharjoittajakuntaan eivätkä nämä kaksi alaa varmastikaan ole maamme ainoita täysin mikroyritysvaltaisia toimialoja.

Pahimmillaan ehdotettu muutos tekisi yrittäjyyden näillä aloilla taloudellisesti mahdottomaksi. Kuvitusala muodostuu muutaman agenttuurin lisäksi vain noin tuhannesta itsensätyöllistäjästä, joten muutos yrittäjyyden edellytyksiin romahduttaisi koko toimialan. Nämä suuret riskit olisi vaikutusarvioinnissa olla otettu huomioon.

Suurin painoarvo yrittäjän selvitykselle työtulostaan

Yrittäjän antamalle selvitykselle on ehdottomasti annettava suurin painoarvo työtuloa määriteltäessä, koska yrittäjä itse on yleensä ainoa luotettava tietolähde työpanoksensa määrästä. Kuten sanottua, yhdyimme näkemyksiin ja huoleen YEL-alivakuuttamisen ongelmallisuudesta. Ratkaisuja on tärkeää etsiä - esimerkiksi säännöllisillä työtulon suuruuden tarkasteluilla. Sen sijaan esitys työtulon määräytymisestä yksityisen sektorin kyseisen toimialan kokoaikaista työtä tekevien mediaanipalkan perusteella on kuvitusalan näkökulmasta erittäin, erittäin ongelmallinen ja tälle pienelle, luovalle, kansainväliselle kasvualalle vaikutuksiltaan mahdollisesti murskaava.

Asta Boman
Toiminnanjohtaja, Kuvittajat ry